

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

66. gadagājums
2023. gada 7. jūnijs

Saturs

II *Informācija*

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

Eiropas Komisija

2023/C 199/01	Iebildumu necelšana pret paziņoto koncentrāciju (Lieta M.11099 – CINVEN / MBCC DIVESTMENT BUSINESS) ⁽¹⁾	1
---------------	--	---

IV *Paziņojumi*

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

Padome

2023/C 199/02	Padomes Lēmums (2023. gada 1. jūnijs), ar ko iecel Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas locekli no Īrijas	2
---------------	--	---

Eiropas Komisija

2023/C 199/03	Euro maiņas kurss – 2023. gada 6. jūnijs	4
---------------	--	---

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

2023/C 199/04	Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par priekšlikumu grozīt Padomes Direktīvu 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā [Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē https://edps.europa.eu]	5
---------------	--	---

2023/C 199/05	Kopsavilkums Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumam par sarunu pilnvarām noslēgt starptautisku nolīgumu par personas datu apmaiņu starp Eiropu un Ekvadoras tiesībaizsardzības iestādēm (Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē https://edps.europa.eu)	7
---------------	--	---

2023/C 199/06	Kopsavilkums Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumam par sarunu pilnvarām noslēgt starptautisku nolīgumu par personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Brazīlijas tiesībaizsardzības iestādēm [<i>Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē https://edps.europa.eu</i>]	10
2023/C 199/07	Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vadītāju apliecībām, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/2561, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1724 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK un Komisijas Regulu (ES) Nr. 383/2012 [<i>Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē https://edps.europa.eu</i>]	13

V Atzinumi

CITI TIESĪBU AKTI

Eiropas Komisija

2023/C 199/08	Nosaukuma reģistrācijas pieteikuma publikācija saskaņā ar 50. panta 2. punkta a) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām	16
2023/C 199/09	Nosaukuma reģistrācijas pieteikuma publikācija saskaņā ar 50. panta 2. punkta a) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām	21

II

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

Iebildumu necelšana pret paziņoto koncentrāciju**(Lieta M.11099 – CINVEN / MBCC DIVESTMENT BUSINESS)****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

(2023/C 199/01)

Komisija 2023. gada 20. aprīlī nolēma neiebildst pret iepriekš minēto paziņoto koncentrāciju un atzīt to par saderīgu ar iekšējo tirgu. Šis lēmums pamatots ar Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 ⁽¹⁾ 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Pilns lēmuma teksts ir pieejams tikai angļu valodā, un to publicēs pēc tam, kad no teksta būs izņemta visa komercnoslēpumus saturošā informācija. Lēmums būs pieejams:

- Komisijas konkurences tīmekļa vietnes uzņēmumu apvienošanās sadaļā (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Šajā tīmekļa vietnē ir pieejamas dažādas individuālo apvienošanās lēmumu meklēšanas iespējas, tostarp meklēšana pēc sabiedrības nosaukuma, lietas numura, datuma un nozaru kodiem,
- elektroniskā veidā *EUR-Lex* tīmekļa vietnē (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=lv>) ar dokumenta numuru 32023M11099. *EUR-Lex* piedāvā tiešsaistes piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem.

⁽¹⁾ OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

PADOME

PADOMES LĒMUMS

(2023. gada 1. jūnijs),

ar ko iecel Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas locekli no Īrijas

(2023/C 199/02)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Lēmumu (2003. gada 22. jūlijs) par Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas izveidošanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tā 3. pantu,

ņemot vērā kandidātu sarakstus, ko Padomei iesniegušas dalībvalstu valdības,

tā kā:

- (1) Padome ar 2022. gada 24. februāra lēmumu ⁽²⁾ iecēla amatā Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas locekļus un locekļu vietniekus uz laikposmu no 2022. gada 1. marta līdz 2025. gada 28. februārim.
- (2) Īrijas valdība ir izvirzījusi kandidātu brīvajam amatam,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo par Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas locekli uz laikposmu, kas beidzas 2025. gada 28. februārī, iecel šādu personu:

I. VALDĪBAS PĀRSTĀVJI

Dalībvalsts	Loceklis
Īrija	Adrienne DUFF kundze

⁽¹⁾ OV C 218, 13.9.2003., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Lēmums (2022. gada 24. februāris), ar ko iecel Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas locekļus un locekļu vietniekus (OV C 92, 25.2.2022., 1. lpp.).

2. pants

Vēl neizvirzītos locekļus un viņu vietniekus Padome iecels vēlāk.

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Luksemburgā, 2023. gada 1. jūnijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
A. CARLSON

EIROPAS KOMISIJA

Euro maiņas kurss ⁽¹⁾

2023. gada 6. jūnijs

(2023/C 199/03)

1 euro =

Valūta	Maiņas kurss	Valūta	Maiņas kurss		
USD	ASV dolārs	1,0683	CAD	Kanādas dolārs	1,4342
JPY	Japānas jena	149,09	HKD	Hongkongas dolārs	8,3777
DKK	Dānijas krona	7,4494	NZD	Jaunzēlandes dolārs	1,7579
GBP	Lielbritānijas mārciņa	0,86103	SGD	Singapūras dolārs	1,4411
SEK	Zviedrijas krona	11,6215	KRW	Dienvīdkorejas vona	1 388,93
CHF	Šveices franks	0,9698	ZAR	Dienvīdāfrikas rands	20,5593
ISK	Islandes krona	151,10	CNY	Ķīnas juaņa renminbi	7,6040
NOK	Norvēģijas krona	11,8775	IDR	Indonēzijas rūpija	15 891,22
BGN	Bulgārijas leva	1,9558	MYR	Malaizijas ringits	4,9222
CZK	Čehijas krona	23,520	PHP	Filipīnu peso	60,064
HUF	Ungārijas forints	368,63	RUB	Krievijas rublis	
PLN	Polijas zlots	4,4915	THB	Taizemes bāts	37,161
RON	Rumānijas leja	4,9592	BRL	Brazīlijas reāls	5,2538
TRY	Turcijas lira	22,9762	MXN	Meksikas peso	18,6436
AUD	Austrālijas dolārs	1,6038	INR	Indijas rūpija	88,2295

⁽¹⁾ Datu avots: atsauces maiņas kursu publicējusi ECB.

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par priekšlikumu grozīt Padomes Direktīvu 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā

(2023/C 199/04)

[Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē <https://edps.europa.eu>]

Ar šo atzinumu, kas pieņemts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 ⁽¹⁾ 42. panta 1. punktu, EDAU izvirza ieteikumus priekšlikumam Padomes Direktīva, ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES (2011. gada 15. februāris) par administratīvu sadarbību nodokļu jomā ⁽²⁾, ņemot vērā pamattiesības uz privāto dzīvi un personas datu aizsardzību ("Priekšlikums").

EDAU atzinīgi vērtē priekšlikumā izvirzītos mērķus, proti, nodrošināt nodokļu administrācijām piekļuvi informācijai, kas vajadzīga, lai efektīvi pildītu savus pienākumus, un stiprināt vispārējo atbilstību Direktīvas 2011/16/ES noteikumiem. Ņemot vērā minēto, EDAU sniedz vairākus ieteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt priekšlikuma pilnīgu atbilstību piemērojamajam datu aizsardzības tiesiskajam regulējumam.

Dalībvalsts kompetentā iestāde var atļaut personas datu atkalizmantošanu citam mērķim tikai tad, ja tas ir pamatots Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos, uz kuru pamata ir likumīgi atļauta turpmāka apstrāde, kas demokrātiskā sabiedrībā ir nepieciešams un samērīgs pasākums, lai nodrošinātu VDAR 23. panta 1. punktā minētos mērķus. Lai nodrošinātu augstāku saskaņošanas un juridiskās noteiktības līmeni, EDAU uzskata, ka priekšlikumā būtu jāparedz (izsmeltošs) to nolūku saraksts, kādos personas datus varētu turpmāk apstrādāt.

Attiecībā uz Komisijas piekļuvi centrālajā direktoriijā reģistrētajai informācijai par administratīvo sadarbību nodokļu jomā EDAU iesaka precizēt, kādi konkrēti Komisijas pienākumi saskaņā ar direktīvu pamato piekļuvi centrālajā direktoriijā reģistrētajai informācijai, un skaidri norādīt šādas piekļuves mērķi.

EDAU principā atzinīgi vērtē to, ka priekšlikuma mērķis ir sīkāk precizēt dalībvalstu un Komisijas lomu un pienākumus datu aizsardzības tiesību aktu nozīmē. Vienlaikus EDAU atzīmē, ka Direktīvas 2011/16/ES 25. panta 3. punktā (gan pašreizējā redakcijā, gan redakcijā, kas tiktu grozīta ar priekšlikumu) horizontālā veidā ir definēti dalībvalstu un Komisijas attiecīgie uzdevumi datu aizsardzības tiesību aktu nozīmē. Lai izvairītos no nevajadzīgas dublēšanās, EDAU iesaka svītrot 8.ad panta 10. punkta pēdējos divus teikumus, kā paredzēts priekšlikuma 1. panta 6. punktā. Attiecībā uz 25. panta 3. punktu, kā tas tiktu grozīts ar priekšlikumu, EDAU iesaka skaidri norādīt, kādos gadījumos datu apstrādē iesaistītās struktūras uzskatāmas par datu pārzini (atsevišķi) un kad tās uzskatāmas par kopīgu pārzini.

Visbeidzot, EDAU uzskata, ka priekšlikumā būtu jāparedz ne tikai minimāls, bet arī maksimālais uzglabāšanas ilgums. Turklāt priekšlikumā būtu jāprecizē, ka informācijas apmaiņas gaitā saņemtās informācijas ieraksti ir jādzēš pēc maksimālā datu saglabāšanas perioda vai agrāk, ja tie vairs nav vajadzīgi.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

⁽²⁾ Padomes Direktīva 2011/16/ES (2011. gada 15. februāris) par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (OV L 64, 11.3.2011., 1. lpp.).

1. IEVADS

1. Eiropas Komisija 2022. gada 8. decembrī publicēja priekšlikumu Padomes Direktīvai (ES), ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā ("Priekšlikums")⁽¹⁾.
2. Priekšlikumu mērķi ir šādi⁽²⁾:
 - ieviest noteikumus par ziņošanu, uzticamības pārbaudi un informācijas apmaiņu par konkrētiem kriptoaktīviem un e-naudu;
 - ieviest dalībvalstu kompetento iestāžu pienākumu apmainīties ar informāciju par nodokļu nolēmumiem ar pārrobežu elementu, kas attiecas uz privātpersonām ar lielu neto aktīvu vērtību;
 - ieviest noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par to valsts noteikumu pārkāpumiem, ar kuriem transponē Direktīvu 2011/16/ES ("Direktīva").
3. Šis EDAU atzinums ir sniegts pēc Eiropas Komisijas 2023. gada 9. februāra apspriešanās saskaņā ar ESDAR 42. panta 1. punktu. EDAU pauž gandarījumu par atsauci uz šo apspriešanos priekšlikuma 43. apsvērumā. EDAU atziniņģi vērtē arī to, ka ar viņu jau iepriekš ir notikusi neoficiāla apspriešanās saskaņā ar ESDAR 60. apsvērumu.

4. SECINĀJUMI

32. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAU sniedz šādus ieteikumus:

- (1) *norādīt, ka šī regula nodrošina Hartas 8. pantā paredzēto personas datu aizsardzības tiesību pilnīgu ievērošanu, un atgādināt par VDAR un ESDAR piemērojamību personas datu apstrādei priekšlikuma kontekstā;*
- (2) *precizēt, ka katras dalībvalsts kompetentā iestāde var atļaut personas datu atkalizmantošanu tikai tad, ja tas ir pamatots ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas nosaka tādu nolūku sarakstu, kādiem turpmāka apstrāde var būt likumīgi atļauta, veidojot nepieciešamu un samērīgu pasākumu demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu VDAR 23. panta 1. punktā minētos mērķus, un pašā priekšlikumā sniegt tādu nolūku (izsmeltošu) sarakstu, kādiem personas datus var turpmāk apstrādāt;*
- (3) *grozīt priekšlikuma leģislatīvos noteikumus, lai precizētu, kuri konkrēti Komisijas pienākumi saskaņā ar direktīvu dod tiesības piekļūt centrālajā direktorijā reģistrētajai informācijai;*
- (4) *dzēst 8.ad panta 10. punkta pēdējos divus teikumus, kā paredzēts Priekšlikuma 1. panta 6. punktā;*
- (5) *attiecībā uz Direktīvas 25. panta 3. punktu, kā tas tiktu grozīts ar priekšlikumu, skaidri norādīt, kādos gadījumos apstrādē iesaistītās vienības ir uzskatāmas par pārzini (atsevišķi) un kad tās ir uzskatāmas par kopīgiem pārziniem;*
- (6) *lai noteiktu maksimālo glabāšanas ilgumu un precizētu, ka informācijas apmaiņas rezultātā saņemtās informācijas ieraksti ir jādzēš pēc maksimālā datu saglabāšanas perioda vai agrāk, ja tie vairs nav vajadzīgi.*

Briselē, 2023. gada 3. aprīlī

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

⁽¹⁾ COM(2022) 707 final.

⁽²⁾ COM(2022) 707 final, 1. lpp.

Kopsavilkums Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumam par sarunu pilnvarām noslēgt starptautisku nolīgumu par personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Ekvadoras tiesībsardzības iestādēm

(2023/C 199/05)

(Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē <https://edps.europa.eu>)

Eiropas Komisija 2023. gada 22. februārī nāca klajā ar ieteikumu Padomes Lēmumam, ar ko pilnvaro sākt sarunas par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Ekvadoras Republiku par personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Ekvadoras iestādēm, kuru kompetencē ir cīņa pret smagiem noziegumiem un terorismu.

Priekšlikuma mērķis ir sākt sarunas ar Ekvadoras Republiku, lai parakstītu un noslēgtu starptautisku nolīgumu, kas ļauj veikt personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Ekvadoras iestādēm, kuru kompetencē ir cīņa pret smagiem noziegumiem un terorismu. Priekšlikuma pielikumā ir izklāstītas Padomes sarunu norādes Komisijai, t. i., mērķi, ko Komisijai būtu jācenšas sasniegt ES vārdā šo sarunu laikā.

Tādu personas datu nosūtīšanai, kuri ir savākti kriminālizmeklēšanas kontekstā un kurus turpmāk apstrādā Eiropols, lai sagatavotu kriminālizlūkošanas datus, var būt ievērojama ietekme uz attiecīgo personu dzīvi. Tādēļ starptautiskajam nolīgumam ir jānodrošina, lai tiesību uz privāto dzīvi un datu aizsardzības ierobežojumi saistībā ar cīņu pret smagiem noziegumiem un terorismu tiktu īstenoti tikai absolūti nepieciešamā ietvaros.

EDAU pozitīvi vērtē to, ka Komisija, pamatojoties arī uz vairākiem ieteikumiem iepriekšējos EDAU atzinumos par šo jautājumu, līdz šim ir noteikusi labi strukturētu mērķu kopumu (sarunu norādes), kurā iekļauti datu aizsardzības pamatprincipi, ko Komisija tiecas sasniegt ES vārdā starptautisku sarunu gaitā, lai noslēgtu nolīgumus par personas datu apmaiņu starp Eiropolu un trešo valstu tiesībsardzības iestādēm.

Šajā sakarā šā atzinuma ieteikumu mērķis ir precizēt un nepieciešamības gadījumā papildus izstrādāt aizsardzības pasākumus un pārbaudes ES nolīgumā ar Ekvadoru attiecībā uz personas datu aizsardzību. Šajā kontekstā EDAU iesaka gaidāmajā nolīgumā skaidri noteikt to noziedzīgo nodarījumu sarakstu, attiecībā uz kuriem varētu apmainīties ar personas datiem; paredzēt periodisku pārskatu par nosūtīto personas datu uzglabāšanas nepieciešamību, kā arī citus atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu termiņu ievērošanu; paredzēt papildu aizsardzības pasākumus attiecībā uz īpašu kategoriju datu nosūtīšanu; nodrošināt, ka nekādi automatizēti lēmumi, pamatojoties uz saņemtajiem datiem saskaņā ar nolīgumu, netiktu pieņemti bez iespējas cilvēkam efektīvi un jēgpilni iejaukties; paredzēt skaidri un sīki izstrādātus noteikumus par informāciju, kas būtu jādara pieejama datu subjektiem.

EDAU atgādina, ka saskaņā ar Hartas 8. panta 3. punktu neatkarīgas iestādes kontrole ir būtisks tiesību uz personas datu aizsardzību elements. Tādēļ EDAU iesaka Komisijai sarunu laikā īpašu uzmanību pievērst uzraudzībai, ko veic neatkarīgas publiskas struktūras, kuras ir atbildīgas par datu aizsardzību un kurām ir efektīvas pilnvaras attiecībā uz tiesībsardzības iestādēm un citām Ekvadoras Republikas kompetentajām iestādēm, kas izmantos nosūtītos personas datus. Turklāt, lai nodrošinātu nolīguma pareizu īstenošanu, EDAU arī ierosina, lai Puses regulāri apmainītos ar informāciju par to, kā datu subjekti izmanto savas tiesības, kā arī ar attiecīgu informāciju par pārraudzības un pārsūdzības mehānismu izmantošanu saistībā ar nolīguma piemērošanu.

1. IEVADS

1. Eiropas Komisija 2023. gada 22. februārī pieņēma ieteikumu Padomes Lēmumam, ar ko pilnvaro sākt sarunas par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Ekvadoras Republiku par personas datu apmaiņu starp Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un cīņā pret smagiem noziegumiem un terorismu kompetentajām Ekvadoras iestādēm ⁽¹⁾ (turpmāk "Priekšlikums"). Priekšlikumam ir pievienots tā attiecīgais pielikums.
2. Priekšlikuma mērķis ir sākt sarunas ar Ekvadoras Republiku, lai parakstītu un noslēgtu starptautisku nolīgumu, kas ļauj veikt personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Ekvadoras iestādēm, kuru kompetencē ir cīņa pret smagiem noziegumiem un terorismu. Priekšlikuma pielikumā ir izklāstītas Padomes sarunu norādes Komisijai, t. i., mērķi, kuri Komisijai ES vārdā būtu jāsasniedz sarunu laikā.
3. Priekšlikuma paskaidrojuma rakstā Komisija novērtē, ka Latīņamerikas organizētās noziedzības grupējumi rada nopietnus draudus ES iekšējai drošībai, jo to darbības arvien vairāk ir saistītas ar virkni noziegumu Savienībā, galvenokārt narkotiku tirdzniecības jomā ⁽²⁾. Eiropola 2021. gada ES smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējumā (SOCTA) uzsvērts, ka no Latīņamerikas uz ES tiek ievests nepieredzēti liels daudzums nelegālo narkotiku, gūstot miljardiem eiro lielu peļņu, kas tiek izmantota, lai finansētu dažādas noziedzīgas organizācijas (starptautiskās un ES esošās) un vājinātu tiesiskumu ES ⁽³⁾.
4. Lielākā daļa ES konfiscēto narkotiku tiek transportētas pa jūru, galvenokārt jūras konteineros ⁽⁴⁾, un uz ES tās tiek sūtītas tieši no ražošanas valstīm, kā arī no Latīņamerikas kaimiņvalstīm, tostarp Ekvadoras Republikas ⁽⁵⁾. Pamatojoties uz Eiropas ostās un citās ostās konfiscētā kokaīna daudzumu, kas bija paredzēts Eiropai, Ekvadora (ar apmēram 67,5 tonnām konfiscētā kokaīna) bija viens no galvenajiem nosūtīšanas punktiem 2020. gadā, kā tas ir jau vairākus gadus ⁽⁶⁾.
5. Eiropols 2022.-2024. gada plānošanas dokumentā ir norādījis, ka, cita starpā, pieaugošais narkotiku pieprasījums un pieaugošie narkotiku kontrabandas ceļi uz ES pamato nepieciešamību pastiprināt sadarbību ar Latīņamerikas valstīm ⁽⁷⁾. Šajā ziņā 2022. gada decembrī Ekvadoras Republika tika iekļauta Eiropola prioritāro partneru sarakstā, ar kuriem aģentūra var noslēgt darba vienošanās. Tāpat Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (EMCDDA) ir identificējis Ekvadoru kā svarīgu starptautisku partneri, lai samazinātu kokaīna globālo piegādi ⁽⁸⁾.
6. Šis EDAU atzinums ir sniegts, reaģējot uz Eiropas Komisijas 2023. gada 22. februāra apspriešanos saskaņā ar ESDAR 42. panta 1. punktu. EDAU atzinīgi vērtē to, ka ar viņu ir notikušas konsultācijas par priekšlikumu, un sagaida, ka Padomes lēmuma preambulā tiks iekļauta atsauce uz šo atzinumu. Turklāt EDAU atzinīgi vērtē priekšlikuma 4. apsvērumā iekļauto atsauci uz Regulas (ES) 2016/794 Eiropas Parlamenta un Padomes ⁽⁹⁾ ("Eiropola regula") 35. apsvērumu, kurā paredzēts, ka Komisijai vajadzētu būt iespējai apspriesties ar EDAU arī nolīguma sarunu laikā un jebkurā gadījumā pirms nolīguma noslēgšanas.

⁽¹⁾ COM(2023) 97 final.

⁽²⁾ Sk. Priekšlikuma 2. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Savienības smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējums Korupcijas ietekme: Organizētās noziedzības iefiltrēšanās un kaitējums Eiropas ekonomikai un sabiedrībai.

⁽⁴⁾ Eiropols un globālā kokaīna tirdzniecība, pieejams tīmekļa vietnē https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/cocaine/europe-and-global-cocaine-trade_en

⁽⁵⁾ Eiropols un globālā kokaīna tirdzniecība, pieejams tīmekļa vietnē https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/cocaine/europe-and-global-cocaine-trade_en

⁽⁶⁾ ES narkotiku tirgus: Kokaīns 24. lpp., pieejams ES narkotiku tirgū: Kokaīns | www.emcdda.europa.eu

⁽⁷⁾ Eiropola 2022.-2024. gada plānošanas dokuments, 150. lpp.

⁽⁸⁾ ES narkotiku tirgus: Kokaīns, kas pieejams ES narkotiku tirgū: Kokaīns www.emcdda.europa.eu.

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.).

11. SECINĀJUMI

38. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAU iesaka:

- (1) topošajā nolīgumā skaidri izslēgt tādu personas datu nosūtīšanu, kas iegūti, acīmredzami pārkāpjot cilvēktiesības,
- (2) topošajā nolīgumā skaidri noteikt to noziedzīgo nodarījumu sarakstu, attiecībā uz kuriem var apmainīties ar personas datiem, un noteikt, ka nosūtītajiem personas datiem jābūt saistītiem ar konkrētiem gadījumiem,
- (3) topošajā nolīgumā paredzēt periodisku pārsūtīto personas datu glabāšanas nepieciešamības pārskatīšanu, kā arī citus piemērotus pasākumus, kas nodrošina termiņu ievērošanu,
- (4) nodrošināt, ka topošajā nolīgumā ir iekļauti Eiropola regulas 30. pantā paredzētie aizsardzības pasākumi,
- (5) nodrošināt, ka drošības pasākumi attiecas uz datiem, kas apstrādāti galamērķa vietā, kā arī tranzīta laikā,
- (6) nodrošināt, ka neviens automatizēts lēmums, pamatojoties uz saņemtajiem datiem saskaņā ar Nolīgumu, netiktu pieņemts bez iespējas cilvēkam efektīvi un jēgpilni iejaukties,
- (7) topošajā nolīgumā paredzēt skaidrus un sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz informāciju, kas jādara pieejama datu subjektiem,
- (8) Komisijai sarunu laikā pievērst īpašu uzmanību Direktīvas projektam 3(k) par uzraudzību, ko veic par datu aizsardzību atbildīgas neatkarīgas valsts iestādes ar efektīvām pilnvarām attiecībā uz Ekvadoras Republikas tiesībaizsardzības un citām kompetentām iestādēm, kuras izmantos nodotos personas datus,
- (9) šā Nolīguma pārskatīšanas nolūkā, Pusēm regulāri apmainīties ar informāciju par datu subjektu tiesību īstenošanu un būtisko informāciju par pārraudzības un tiesiskās aizsardzības mehānismu izmantošanu saistībā ar Nolīguma piemērošanu.

Briselē, 2023. gada 19. aprīlī

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

**Kopsavilkums Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumam par sarunu pilnvarām noslēgt
starptautisku nolīgumu par personas datu apmaiņu starp Eiropu un Brazīlijas tiesībsardzības
iestādēm**

(2023/C 199/06)

[Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē <https://edps.europa.eu>]

Eiropas Komisija 2023. gada 22. februārī nāca klajā ar Ieteikumu Padomes lēmumam, ar ko pilnvaro sākt sarunas par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Brazīlijas Federatīvo Republiku par personas datu apmaiņu starp Eiropu un Brazīlijas iestādēm, kuru kompetencē ir cīņa pret smagiem noziegumiem un terorismu.

Ieteikuma mērķis ir sākt sarunas ar Brazīliju, lai parakstītu un noslēgtu starptautisku nolīgumu, kas ļauj veikt personas datu apmaiņu starp Eiropu un Brazīlijas iestādēm, kuru kompetencē ir cīņa pret smagiem noziegumiem un terorismu. Ieteikuma pielikumā ir izklāstītas Padomes sarunu norādes Komisijai, t. i., mērķi, ko Komisijai būtu jācenšas sasniegt ES vārdā šo sarunu laikā.

Tādu personas datu nosūtīšanai, kuri ir savākti kriminālizmeklēšanas kontekstā un kurus turpmāk apstrādā Eiropols, lai sagatavotu kriminālizlūkošanas datus, var būt ievērojama ietekme uz attiecīgo personu dzīvi. Tādēļ starptautiskajam nolīgumam ir jānodrošina, lai tiesību uz privāto dzīvi un datu aizsardzības ierobežojumi attiecībā uz cīņu pret smagiem noziegumiem un terorismu tiktu īstenoti absolūti nepieciešamā ietvaros.

EDAU pozitīvi vērtē to, ka Komisija, pamatojoties arī uz vairākiem ieteikumiem iepriekšējos EDAU atzinumos par šo jautājumu, līdz šim ir noteikusi labi strukturētu mērķu kopumu (sarunu norādes), kurā iekļauti datu aizsardzības pamatprincipi, ko Komisija tiecas sasniegt ES vārdā starptautisku sarunu gaitā, lai noslēgtu nolīgumus par personas datu apmaiņu starp Eiropu un trešo valstu tiesībsardzības iestādēm.

Šajā sakarā šā atzinuma ieteikumu mērķis ir precizēt un nepieciešamības gadījumā papildus izstrādāt aizsardzības pasākumus un pārbaudes ES nolīgumā ar Brazīliju attiecībā uz personas datu aizsardzību. Šajā kontekstā EDAU iesaka gaidāmajā nolīgumā skaidri noteikt to noziedzīgo nodarījumu sarakstu, attiecībā uz kuriem varētu apmainīties ar personas datiem; paredzēt periodisku pārskatu par nosūtīto personas datu uzglabāšanas nepieciešamību, kā arī citus atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu termiņu ievērošanu; paredzēt papildu aizsardzības pasākumus attiecībā uz īpašu kategoriju datu nosūtīšanu; nodrošināt, ka nekādi automatizēti lēmumi, pamatojoties uz saņemtajiem datiem saskaņā ar nolīgumu, netiktu pieņemti bez iespējas cilvēkam efektīvi un jēgpilni iejaukties; paredzēt skaidri un sīki izstrādātus noteikumus par informāciju, kas būtu jādara pieejama datu subjektiem.

EDAU atgādina, ka saskaņā ar Hartas 8. panta 3. punktu neatkarīgas iestādes kontrole ir būtisks tiesību uz personas datu aizsardzību elements. Šajā sakarā EDAU atzinīgi vērtē to, ka Brazīlijā nesen ir izveidota neatkarīga datu aizsardzības iestāde — Brazīlijas Datu aizsardzības uzraudzības iestāde (*Autoridade Nacional de Proteção de Dados — ANPD*). Turklāt, lai nodrošinātu nolīguma pareizu īstenošanu, EDAU arī ierosina, lai Puses regulāri apmainītos ar informāciju par to, kā datu subjekti izmanto savas tiesības, kā arī ar attiecīgu informāciju par pārraudzības un pārsūdzības mehānismu izmantošanu saistībā ar nolīguma piemērošanu.

1. IEVADS

1. Eiropas Komisija 2023. gada 9. martā pieņēma ieteikumu Padomes Lēmumam, ar ko pilnvaro sākt sarunas par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Brazīlijas Federatīvo Republiku par personas datu apmaiņu starp Eiropas Savienības Aģentūru tiesībsardzības sadarbībai (Eiropu) un cīņā pret smagiem noziegumiem un terorismu kompetentajām Brazīlijas iestādēm ⁽¹⁾ (turpmāk "Ieteikums"). Ieteikumam ir pievienots tā attiecīgais pielikums.

⁽¹⁾ COM(2023) 132 final.

2. Ieteikuma mērķis ir sākt sarunas ar Brazīlijas Federatīvo Republiku (turpmāk "Brazīlija"), lai parakstītu un noslēgtu starptautisku nolīgumu, kas ļauj veikt personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Brazīlijas tiesībsardzības iestādēm, kuru kompetencē ir cīņa pret smagiem noziegumiem un terorismu. Ieteikuma pielikumā ir izklāstītas Padomes sarunu norādes Komisijai, t. i., mērķi, ko Komisijai būtu jācenšas sasniegt ES vārdā šo sarunu laikā.
3. Ieteikuma paskaidrojuma rakstā Komisija novērtē, ka Latīņamerikas organizētās noziedzības grupējumi rada nopietnus draudus ES iekšējai drošībai, jo to darbības arvien vairāk ir saistītas ar virkni noziegumu Savienībā, galvenokārt narkotiku tirdzniecības jomā ⁽²⁾. Eiropola 2021. gada ES smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējumā (SOCTA) uzsvērts, ka no Latīņamerikas uz ES tiek ievests nepieredzēti liels daudzums nelegālo narkotiku, gūstot miljardiem eiro lielu peļņu, kas tiek izmantota, lai finansētu dažādas noziedzīgas organizācijas (starptautiskās un ES esošās) un vājinātu tiesiskumu ES ⁽³⁾. Latīņamerikā bāzētās organizētās noziedzības organizācijas aktīvi darbojas arī citās Eiropola kompetencē ietilpstošās noziedzības jomās, piemēram, kibernetizācija, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un noziegumi pret vidi.
4. Lielākā daļa ES konfiscēto narkotiku tiek transportētas pa jūru, galvenokārt jūras konteineros ⁽⁴⁾, un uz ES tās tiek sūtītas tieši no ražošanas valstīm, kā arī no Latīņamerikas kaimiņvalstīm, tostarp Brazīlijas ⁽⁵⁾. Brazīlijas organizētās noziedzības organizācijas ir kļuvušas par Kolumbijas noziedzīgo tīklu partneriem un iepērk arī Bolīvijā un Peru ražoto kokaīnu. Šie tīkli ne tikai nodarbojas ar nelikumīgu tirdzniecību, bet arī sniedz pakalpojumus globāli funkcionējošiem noziedzīgiem tīkliem, kas izmanto Brazīlijas ostas, lai pārvadātu kokaīnu ⁽⁶⁾. Pamatojoties uz Eiropas ostās un citās ostās konfiscētā kokaīna daudzumu, kas bija paredzēts Eiropai, Brazīlija (ar apmēram 71 tonnu konfiscētā kokaīna) bija viens no galvenajiem nosūtīšanas punktiem 2020. gadā, kā tas ir jau vairākus gadus ⁽⁷⁾.
5. Eiropols 2022.-2024. gada plānošanas dokumentā ir norādījis, ka, cita starpā, pieaugošais narkotiku pieprasījums un pieaugošie narkotiku kontrabandas ceļi uz ES pamato nepieciešamību pastiprināt sadarbību ar Latīņamerikas valstīm ⁽⁸⁾. Tāpat Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (EMCDDA) ir identificējis Brazīliju kā svarīgu starptautisku partneri, lai samazinātu kokaīna globālo piegādi ⁽⁹⁾. Patlaban Eiropola un Brazīlijas sadarbība balstās uz 2017. gada aprīlī parakstīto nolīgumu par stratēģisko sadarbību ⁽¹⁰⁾, kas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem nenodrošina derīgu juridisko pamatu personas datu apmaiņai.
6. Šis EDAU atzinums ir sniegts pēc Eiropas Komisijas 2023. gada 9. marta apspriešanās saskaņā ar ESDAR 42. panta 1. punktu. EDAU atzinīgi vērtē to, ka ar viņu ir notikušas konsultācijas par ieteikumu, un sagaida, ka Padomes lēmuma preambulā tiks iekļauta atsauce uz šo atzinumu. Turklāt EDAU atzinīgi vērtē ieteikuma 4. apsvērumā iekļauto atsauci uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/794 ⁽¹¹⁾ ("Eiropola regula") 35. apsvērumu, kurā paredzēts, ka Komisijai vajadzētu būt iespējai apspriesties ar EDAU arī nolīguma sarunu laikā un jebkurā gadījumā pirms nolīguma noslēgšanas.

⁽²⁾ Skatīt priekšlikuma paskaidrojuma raksta 2. lappusi.

⁽³⁾ Eiropas Savienības smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējums Korupcijas ietekme: Organizētās noziedzības iefiltrēšanās un kaitējums Eiropas ekonomikai un sabiedrībai, 12. lappuse.

⁽⁴⁾ Eiropols un globālā kokaīna tirdzniecība, pieejams tīmekļa vietnē https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/cocaine/europe-and-global-cocaine-trade_en.

⁽⁵⁾ Eiropols un globālā kokaīna tirdzniecība, pieejams tīmekļa vietnē https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/cocaine/europe-and-global-cocaine-trade_en.

⁽⁶⁾ ES narkotiku tirgus: Kokaīns 47. lpp., pieejams ES narkotiku tirgū: Kokaīns | www.emcdda.europa.eu

⁽⁷⁾ ES narkotiku tirgus: Kokaīns, 24. lpp., pieejams ES narkotiku tirgū: Kokaīns. | www.emcdda.europa.eu

⁽⁸⁾ Eiropola 2022.-2024. gada plānošanas dokuments, 150. lpp.

⁽⁹⁾ ES narkotiku tirgus: Kokaīns, kas pieejams ES narkotiku tirgū: Kokaīns, www.emcdda.europa.eu

⁽¹⁰⁾ <https://www.europol.europa.eu/partners-agreements/strategic-agreements>

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.).

7. EDAU atgādina, ka tam jau ir bijusi iespēja 2018. un 2020. gadā sniegt komentārus par personas datu apmaiņu starp Eiropolu un trešo valstu tiesībaizsardzības iestādēm, pamatojoties uz Eiropola regulu ⁽¹²⁾.
8. EDAU pozitīvi vērtē to, ka Komisija, pamatojoties arī uz vairākiem ieteikumiem iepriekšējos EDAU atzinumos par šo jautājumu, līdz šim ir noteikusi labi strukturētu mērķu kopumu (sarunu norādes), kurā iekļauti datu aizsardzības pamatprincipi, ko Komisija tiecas sasniegt ES vārdā starptautisku sarunu gaitā, lai noslēgtu nolīgumus par personas datu apmaiņu starp Eiropolu un trešo valstu tiesībaizsardzības iestādēm.
9. Šajā kontekstā šā atzinuma ieteikumu mērķis ir precizēt un nepieciešamības gadījumā papildus izstrādāt aizsardzības pasākumus un pārbaudes ES nolīgumā ar Brazīliju attiecībā uz personas datu aizsardzību. Tie neskar papildu ieteikumus, ko EDAU varētu sniegt, pamatojoties uz papildu pieejamo informāciju un nolīguma projekta noteikumiem sarunu laikā.

11. SECINĀJUMI

37. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAU iesaka:

- (1) *topošajā nolīgumā skaidri izslēgt tādu personas datu nosūtīšanu, kas iegūti, acīmredzami pārkāpjot cilvēktiesības,*
- (2) *topošajā nolīgumā skaidri noteikt to noziedzīgo nodarījumu sarakstu, attiecībā uz kuriem var apmainīties ar personas datiem, un noteikt, ka nosūtītajiem personas datiem jābūt saistītiem ar konkrētiem gadījumiem,*
- (3) *topošajā nolīgumā paredzēt periodisku pārsūtīto personas datu glabāšanas nepieciešamības pārskatīšanu, kā arī citus piemērotus pasākumus, kas nodrošina termiņu ievērošanu,*
- (4) *nodrošināt, ka topošajā nolīgumā ir iekļauti Eiropola regulas 30. pantā paredzētie aizsardzības pasākumi,*
- (5) *nodrošināt, ka drošības pasākumi attiecas uz datiem, kas apstrādāti galamērķa vietā, kā arī tranzīta laikā,*
- (6) *nodrošināt, ka neviens automatizēts lēmums, pamatojoties uz saņemtajiem datiem saskaņā ar nolīgumu, netiktu pieņemts bez iespējas cilvēkam efektīvi un jēgpilni iejaukties,*
- (7) *topošajā nolīgumā paredzēt skaidrus un sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz informāciju, kas jā dara pieejama datu subjektiem,*
- (8) *šā nolīguma pārskatīšanas nolūkā, Pusēm regulāri apmainīties ar informāciju par datu subjektu tiesību īstenošanu un būtisko informāciju par pārraudzības un tiesiskās aizsardzības mehānismu izmantošanu saistībā ar nolīguma piemērošanu.*

Briselē, 2023. gada 3. maijā

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

⁽¹²⁾ Skatīt EDAU Atzinumu 2/2018 par astoņām sarunu pilnvarām noslēgt starptautiskus nolīgumus, kas atļauj datu apmaiņu starp Eiropolu un trešām valstīm, kas pieņemts 2018. gada 14. martā, https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/18-03-19_opinion_international_agreements_europol_en.pdf un EDAU Atzinumu 1/2020 par sarunu pilnvarām noslēgt starptautisku nolīgumu par personas datu apmaiņu starp Eiropolu un Jaunzēlandes tiesībaizsardzības iestādēm, kas izdots 2020. gada 31. janvārī https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/20-01-31_opinion_recommendation_europol_en.docx.pdf

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vadītāju apliecībām, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/2561, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1724 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK un Komisijas Regulu (ES) Nr. 383/2012

(2023/C 199/07)

[Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē <https://edps.europa.eu>]

2023. gada 1. martā Eiropas Komisija izdeva priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vadītāju apliecībām, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/2561, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1724 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK un Komisijas Regulu (ES) Nr. 383/2012 ⁽¹⁾ ("priekšlikums").

Priekšlikuma vispārīgie mērķi, kā norādījusi Komisija, ir uzlabot ceļu satiksmes drošību, vienkāršot brīvu pārvietošanos, kā arī reaģēt uz nepieciešamību pēc lielākas ilgtspējas un autotransporta digitālās pārveides.

EDAU atzīst, ka priekšlikumā noteiktie sasniedzamie mērķi, jo īpaši ceļu satiksmes drošības veicināšana un personu brīvas pārvietošanās vienkāršošana, ir likumīgi mērķi, kas uzskatāmi par sabiedriskas nozīmes uzdevumiem. Tajā pašā laikā ir svarīgi nodrošināt, lai paredzētie pasākumi būtu piemērots instruments attiecībā uz priekšlikumā izvirzītajiem mērķiem.

EDAU atzinīgi vērtē nodomu saskaņot priekšlikumu ar Savienības tiesību aktiem par datu aizsardzību. EDAU arī atzinīgi vērtē priekšlikumā paredzētos papildu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu personas datu aizsardzību vadītāja apliecības turētāja braukšanas tiesību pārbaudes laikā. Pozitīvs ir arī precizējums, ka priekšlikums nenodrošinās juridisko pamatu biometrisku datu bāzu izveidei vai uzturēšanai ES/valsts līmenī.

Vienlaikus EDAU pauž nožēlu, ka nav konkrēta novērtējuma par to, vai ir nepieciešams un vai ir samērīgi paplašināt ar vadītāja apliecībām saistītas informācijas apmaiņas tīkla (RESPER) izmantošanu starp valstu iestādēm, lai novērstu, atklātu un izmeklētu noziedzīgus nodarījumus, un iesaka ierobežot vadītāja apliecību datu apstrādi, attiecinošot to tikai uz ceļu satiksmes pārkāpumiem.

Turklāt EDAU uzskata, ka attiecībā uz elektronisko lietojumprogrammu izmantošanu mobilo vadītāju apliecību pārbaudei būtu jānodrošina, ka šim nolūkam netiek izmantoti nekādi citi personas dati, izņemot tos, kas vajadzīgi mobilo vadītāju apliecību turētāja vadīšanas tiesību pārbaudei. Visbeidzot, EDAU iesaka noteikt, ka Eiropas digitālās identitātes maka izmantošana, lai ieviestu lietotni, kurā glabātos digitālā apliecība, nav obligāta.

1. IEVADS

1. 2023. gada 1. martā Eiropas Komisija izdeva priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vadītāju apliecībām, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/2561, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1724 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK un Komisijas Regulu (ES) Nr. 383/2012 ⁽²⁾ ("priekšlikums").

⁽¹⁾ COM(2023) 127 galīgā redakcija.

⁽²⁾ COM(2023) 127 galīgā redakcija.

2. Priekšlikums ir daļa no plašāka tiesību aktu kopuma, ko dēvē par “Autotransporta drošības paketi”, kurā ietilpst arī:
 - a. priekšlikums direktīvai, ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/413, ar ko veicina pārrobežu informācijas apmaiņu par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpumiem ⁽³⁾;
 - b. priekšlikums direktīvai par transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanas ietekmi Savienības mērogā ⁽⁴⁾.
3. Šis priekšlikums ir paziņots Komisijas 2022. gada darba programmas II pielikuma (REFIT iniciatīvas) sadaļā “Jauns impulss Eiropas demokrātijai” ⁽⁵⁾.
4. Priekšlikuma vispārīgie mērķi, kā norādījusi Komisija, ir uzlabot ceļu satiksmes drošību, veicināt brīvu pārvietošanos, kā arī reaģēt uz nepieciešamību pēc lielākas ilgtspējas un autotransporta digitālās pārveides ⁽⁶⁾. Šajā saistībā priekšlikumā ir noteikti pasākumi, lai uzlabotu braukšanas prasmes, zināšanas un pieredzi, kā arī samazinātu un sodītu bīstamu uzvedību; nodrošinātu transportlīdzekļa vadītāju pienācīgu fizisko un garīgo piemērotību visā ES; likvidētu nepiemērotus vai nevajadzīgus šķēršļus, kas ietekmē transportlīdzekļa vadītāju apliecību pretendentes un turētājus.
5. Priekšlikums ir saistīts ar vairāku stratēģisko dokumentu politikas mērķiem:
 - a. Ceļu satiksmes drošības stratēģiskais rīcības plāns ⁽⁷⁾;
 - b. ES Ceļu satiksmes drošības politikas satvars 2021-2030 - nākamie soļi ceļā uz “nulles perspektīvu” ⁽⁸⁾;
 - c. Valletas deklarācija par ceļu satiksmes drošības uzlabošanu ⁽⁹⁾;
 - d. 2020. gada ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģija ⁽¹⁰⁾;
 - e. ANO Desmitgades rīcības plāns ceļu satiksmes drošībai 2021.-2030.gadam ⁽¹¹⁾.
6. Šis EDAU atzinums ir sniegts pēc Eiropas Komisijas 2023. gada 1. marta apspriešanās saskaņā ar ESDAR 42. panta 1. punktu ⁽¹²⁾. EDAU atzinīgi vērtē atsauci uz šo apspriešanos priekšlikuma 42. apsvērumā.

6. SECINĀJUMI

27. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAU sniedz šādus ieteikumus:

- (1) precizēt priekšlikuma saistību ar spēkā esošo tiesisko regulējumu par datu aizsardzību ES, kā arī ar E-privātuma direktīvu;
- (2) grozīt 19. panta 2. punkta c) apakšpunktu, ierobežojot RESPER izmantošanu, ļaujot piekļūt vadītāja apliecības datiem, lai novērstu, atklātu un izmeklētu noziedzīgus nodarījumus, kas saistīti ar ceļu satiksmi;
- (3) iekļaut noteikumu, lai nodrošinātu, ka elektroniskajā pieteikumā digitālo vadītāja apliecību saņemšanai šim nolūkam netiek apstrādāti nekādi citi personas dati, izņemot tos, kas nepieciešami mobilās vadītāja apliecības turētāja autovadītāja tiesību pārbaudei;

⁽³⁾ COM(2023) 128 galīgā redakcija.

⁽⁴⁾ COM(2023) 128 galīgā redakcija.

⁽⁵⁾ COM(2021) 645 galīgā redakcija, II pielikums, 11. lpp.

⁽⁶⁾ COM(2023) 127 galīgā redakcija, 4. lpp.

⁽⁷⁾ COM(2018) 293 galīgā redakcija, I pielikums, Eiropa kustībā. Ilgtspējīga mobilitāte Eiropai: droša, savienota un tīra.

⁽⁸⁾ SWD(2019) 283 galīgā redakcija.

⁽⁹⁾ Padomes secinājumi par ceļu satiksmes drošību, ar ko apstiprina Valletas deklarāciju (Valleta, 2017. gada 28. un 29. marts)

⁽¹⁰⁾ COM(2020) 789 galīgā redakcija.

⁽¹¹⁾ https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/health-topics/road-traffic-injuries/global-plan-for-road-safety.pdf?sfvrsn=65cf34c8_35&download=true

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

- (4) izveidot papildu iespēju lietot Eiropas digitālās identitātes maku, lai ieviestu lietotni, kurā glabātos digitālā apliecība.

Briseļē, 2023. gada 25. aprīlī

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

V

(Atzinumi)

CITI TIESĪBU AKTI

EIROPAS KOMISIJA

Nosaukuma reģistrācijas pieteikuma publikācija saskaņā ar 50. panta 2. punkta a) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām

(2023/C 199/08)

Šī publikācija dod tiesības trīs mēnešu laikā no šīs publikācijas dienas pret pieteikumu izteikt iebildumus atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1151/2012 ⁽¹⁾ 51. pantam.

VIENOTAIS DOKUMENTS

“Meso turopoljske svinje”**ES Nr.: PDO-HR-02858 — 2.8.2022****ACVN (X) AĢIN ()****1. Nosaukums vai nosaukumi [ACVN vai AĢIN]**

“Meso turopoljske svinje”

2. Dalībvalsts vai trešā valsts

Horvātijas Republika

3. Lauksaimniecības produkta vai pārtikas produkta apraksts**3.1. Produkta veids**

1.1. grupa. Svaiga gaļa (un subprodukti)

3.2. Apraksts par produktu, uz kuru attiecas 1. punktā minētais nosaukums

Produkts “Meso turopoljske svinje” ir svaiga gaļa un citas ēdamās liemeņa daļas, kuras iegūst no autohtonās *Turopolje* cūku šķirnes dzīvniekiem (kastrētiem tēviņiem un mātītēm), kas dzimuši, audzēti un nokauti 4. punktā noteiktajā ģeogrāfiskajā apgabalā.

Produktu “Meso turopoljske svinje” svaigu vai saldētu tirgo apstrādātu pusliemeņu, neatkaulotu pusliemeņu daļu (primāro izcirtņu) un atkaulotas gaļas (sagrieztas gabalos vai šķēlēs, neiekasotas vai iepakotas) veidā.

Kaujamo cūku vecums ir vismaz 12 mēneši. Drīkst izmantot tikai T1 kategorijas (nobarotas cūkas) un T2 kategorijas (nobarotas cūkas ar lielāku galīgo svaru) liemeņus. Muguras tauku minimālajam biezumam, ko mēra virs vidējā gūžas muskuļa saskaņā ar ZP (divu punktu) metodi, jābūt 30 mm.

(¹) OV L 343, 14.12.2012., 1. lpp.

Gaļas pH (mērot muguras garā muskuļa ribeņa daļā) ir cūkgaļas normālās kvalitātes robežās ($\text{pH1} > 6,0$ un pH2 no 5,5 līdz 6,1), un gaļas krāsa pēc CIE diagrammas ir $L^* < 50$ un $a^* > 15$.

Salīdzinot ar standarta cūkgaļu, produktam "Meso turopoljske svinje" raksturīga tumšāka, sarkanāka krāsa, kompaktāka muskuļu struktūra un mazāka virsmas sekrēcija. Tajā — jo īpaši zemādas daļā un starp muskuļiem — dabiski uzkrājas vairāk tauku. Atdzisušie taukaudi ir stingri un spīdīgi baltā krāsā.

Termiski apstrādātai gaļai ir elastīga, sulīga konsistence, bagātīga garša un specifiska smarža, ko rada izkusušie gaļas tauki.

3.3. Dzīvnieku barība (tikai dzīvnieku izcelsmes produktiem) un izejvielas (tikai pārstrādātiem produktiem)

Zīdīšanas periodā no 3 nedēļu vecuma līdz aptuveni 10 dienām pēc atšķiršanas sivēnus var barot ar zīdāmiem sivēniem paredzētu gatavu barības maisījumu, kas satur vismaz 18 % kopproteīna, un barības maisījumam, ko sivēniem izēdina līdz to nobarošanas sākumam, jā satur vismaz 16 % kopproteīna. Pēc sivēnu atšķiršanas līdz to nobarošanas sākumam sivēnus var barot arī ar saimniecībā gatavotu barības maisījumu, kura pamatsastāvu (vismaz 70 %) veido labības augi (kukurūza, mieži, kvieši, tritikāle) un kuram pievienoti proteīni, vitamīni un minerālvielas, kas nodrošina sabalansētu uzturu. Sivēnus baro, tiem nodrošinot ēdienreizes, un tiem vienmēr pietiekamā daudzumā jābūt pieejamam svaigam dzeramajam ūdenim. Audzēšanas laikā sivēniem jābūt pieejamai rupjajai lopbarībai.

Nobarošana sākas 4 līdz 6 mēnešu vecumā. Nobarojamās cūkas baro ar zāles maisījumu un citu uz vietas pieejamu dabisku barību (garšaugiem, koku augļiem, savvaļas augļiem, saknēm, bumbuļaugiem, sēnēm, kukaiņiem, tārpiem, gliemežiem, čaulām u. c.), ko tās atrodo, ganoties un rakņājoties zemē, un šo barību ik dienu papildina, lai veicinātu nobarošanos. Vismaz 75 % koncentrēto piedevu jāsastāv no labības augiem, kuri jāpapildina ar proteīniem, vitamīniem un minerālvielām, kas vajadzīgi sabalansētam uzturam (vismaz 12 % kopproteīna). Šādas barības maksimālā dienas deva nepārsniedz 2 % no dzīvnieka dzīvsvara vai — izņēmuma kārtā — līdz 3 % dabas katastrofu (sausuma, plūdu, stipras krusas u. c.) gadījumā, kad nav iespējama ganišanās. Nobarojamajām cūkām papildus jābūt pieejamai rupjajai lopbarībai, proti, svaigai lucernai un lucernas sienam, āboliņa/zāles maisījumiem, skābsienam, ķirbjiem, rāceņiem, krustziežu dzimtas dārzeņiem, kartupeļiem, nātrēm, augļiem un dārzeņiem, kviešu klijām un biešu mīkstumam.

Visai barībai, izņemot barību, kuru pietiekamā daudzumā (ar proteīnu, minerālvielu un vitamīnu piedevām) nevar saražot vietējo ierobežojumu dēļ vai kuru uz vietas nevar iegūt dabas katastrofu dēļ, ir jābūt iegūtai ģeogrāfiskajā ražošanas apgabalā. Izņēmuma kārtā, ja dabas katastrofu (sausuma, plūdu, stipras krusas) dēļ vajadzīgo barību noteiktajā apgabalā nevar saražot, tāda paša veida barību var iegūt citos apgabalos, un īpašniekam tas dokumentāri jāpierāda. Maksimālais barības daudzums, kas var būt iegūts ārpus 4. punktā minētā ģeogrāfiskā apgabala, nedrīkst pārsniegt 50 % no sausnas gadā.

3.4. Konkrēti ražošanas posmi, kas jāveic noteiktajā ģeogrāfiskajā apgabalā

Visiem produkta "Meso turopoljske svinje" ražošanas posmiem, ieskaitot cūku atnešanos, audzēšanu, nobarošanu un nokaušanu, jānotiek 4. punktā minētajā ģeogrāfiskajā apgabalā.

Ja to pamato zootehniskas prasības (piemēram, ciltsdarba vajadzības), izņēmuma kārtā vaislas dzīvnieki var būt iegūti ārpus noteiktā apgabala.

Visiem reģistrētajiem vai apstiprinātajiem uzņēmumiem (saimniecībām un kautuvēm), kas iesaistīti produkta "Meso turopoljske svinje" ražošanas ķēdē, jāatrodas noteiktajā ģeogrāfiskajā apgabalā.

3.5. Ar reģistrēto nosaukumu apzīmētā produkta griešanas, rīvēšanas, iepakšanas u. c. īpašie noteikumi

Produkts "Meso turopoljske svinje" drīkst būt atdzesēta (svaiga) vai saldēta gaļa, kas sagriezta gabalos vai šķēlēs, iepakojumā vai bez iepakojuma.

3.6. Ar reģistrēto nosaukumu apzīmētā produkta marķēšanas īpašie noteikumi

Produktu laižot tirgū pusliemeņu un primāro izcirtņu veidā, kā arī uz visu veidu mazumtirdzniecības iepakojuma marķējumā papildus tiesību aktos noteiktajai informācijai jāiekļauj cilmes vietas nosaukums “Meso turopoljske svinje” un tā vienotais simbols.

Vienotā simbola ilustrācija:

Visiem cilmes vietas nosaukuma “Meso turopoljske svinje” lietotājiem, kuri laiž tirgū produktu, kas atbilst produkta specifikācijai, ir vienlīdzīgas tiesības lietot vienoto simbolu.

4. Ģeogrāfiskā apgabala īsa definīcija

Produkta “Meso turopoljske svinje” ražošanas apgabals atrodas kontinentālās Horvātijas teritorijā, kurā ir 13 župānijas un Zagrebas pilsēta. Tas atrodas vienīgi šādu župāniju pilsētu un pašvaldību administratīvajās robežās: Zagrebas [Zagreb] župānija, Sisakas-Moslavinās [Sisak-Moslavina] župānija, Varaždinas [Varaždin] župānija, Vukovaras-Srijemas [Vukovar-Syrmia] župānija, Osijekas-Baraņas [Osijek-Baranja] župānija, Slavonski Brodas-Posavinas [Slavonski Brod-Posavina] župānija, Požegas-Slavonijas [Požega-Slavonia] župānija, Viroviticās-Podravinas [Virovitica-Podravina] župānija, Bjelovaras-Bilogoras [Bjelovar-Bilogora] župānija, Koprivnicas-Križevcu [Koprivnica-Križevci] župānija, Medžimurjes [Međimurje] župānija, Krapinas-Zagorjes [Krapina-Zagorje] župānija, Karlovacas [Karlovac] župānija un Zagrebas pilsēta.

5. Saikne ar ģeogrāfisko apgabalu

Ģeogrāfiskā apgabala specifika

Turopolje cūku šķirnes izcelsme ir Turopolje apgabalā, kas reljefa un ģeogrāfijas ziņā ir līdzenums, kurš uz aluviāla pamata izveidojies starp Posavina (gar Savas [Sava] upi izvietojušās purvainās zemienes) ziemeļos un Vukomerić pakalniem (zemu, plakanu kalnu grēda) dienvidos. Turopolje līdzenumu šķērso Odras [Odra] upe un tās pietekas, kas apkārtējā apvidus (smago minerogēno / purvaino māla augšņu) necaurļaidības dēļ regulāri applūšina iepaklas, noturot tajās augsto pavasara un rudens ūdens līmeni.

Nozīmīgākās augu sabiedrības šajā apgabalā ietver ozolu (*Quercus robur*) un matuzāli (*Deschampsietum caespitosae*), kas aug purvainās pļavās.

Tāpat kā lielākajā daļā kontinentālās Horvātijas, arī šajā apgabalā valda mēreni silts, mitrs klimats. Gada vidējā gaisa temperatūra ir 10,2 °C, gada nokrišņu daudzums ir 893 mm, un vidējais relatīvais mitrums ir 78,6 %. Vidējā gaisa temperatūra veģetācijas periodā (no aprīļa līdz septembrim) ir 16,7 °C. Meža veģetācijai ir svarīgi, lai nokrišņi būtu vienmērīgi sadalīti visa gada garumā un lai veģetācijas periodā tā saņemtu vairāk nekā 50 % nokrišņu. Vismazāk nokrišņu ir ziemā. Līdzīgi klimatiskie un ar reljefu saistītie faktori, kas ietekmē lielās meža platības un ganības upju palienēs, ir raksturīgi arī pārējiem kontinentālās Horvātijas apgabaliem, kuros ir izplatījusies Turopolje cūku audzēšana.

Mežu, jo īpaši ozolu, pārpilnība, daudzās ūdensteces un mērenais klimats Turopolje apgabalā ir ilgstoši veicinājis cūkkopības attīstību. Gadsimtiem ilgi cūkkopība Turopolje apgabalā ir bijusi svarīgs iztikas avots vietējiem iedzīvotājiem, kas kopš neatminamiem laikiem bijuši izcili cūku audzētāji. Cūku audzēšanas seno tradīciju šajā apgabalā apliecina bagātīgs rakstiskais materiāls — dažādi dekrēti, lēmumi un ieraksti, kuros minēti ievērojami cūku audzētāji un nosacījumi cūku turēšanai mežā, reglamentētas nobarošanas maksas vai piemēroti sodi par cūku zādzībām —, kas ir atrodams pašvaldību reģistros, vēsturiskos arhīvos un citos vietējos literatūras avotos, no kuriem senākie datēti ar 1352. gadu.

19. gadsimta otrajā pusē un 20. gadsimta pirmajā pusē apgabals, kurā audzēja *Turopolje* cūkas, no *Turopolje* paplašinājās līdz *Sisak* un *Draganić* un vēlāk līdz daļai no *Slavonia* un *Podravina*, izstiepjoties līdz Ungārijas robežai un padarot *Turopolje* cūkas par visizplatītāko cūku šķirni Horvātijā. Piemēram, 1921. gadā tika audzēti aptuveni 85 000 *Turopolje* cūku, no kurām daļa bija paredzēta eksportam.

Līdz ar pāreju no ekstensīvas cūkkopības uz intensīvu cūkkopību 20. gadsimta vidū *Turopolje* cūku šķirne savu ekonomisko nozīmi zaudēja un gandrīz izzuda. Audzēšana atsākās 1996. gadā, kad šķirne tika iekļauta atjaunošanas un *in situ* aizsardzības valsts programmā.

Ņemot vērā autohtono *Turopolje* cūku audzēšanas īpatnības salīdzinājumā ar citām šķirnēm, šīs cūkas mūsdienās ir reti sastopamas un tiek audzētas gandrīz tikai 4. punktā noteiktajā ģeogrāfiskajā apgabalā. Šajā apgabalā cūkas joprojām tiek audzētas, izmantojot tradicionālu vietējo zema resursu patēriņa tehnoloģiju, kas pagātnē izveidojusies, turot *Turopolje* cūkas ārpus telpām palieņu mežu un purvaino pļavu ekosistēmā. Šādā veidā audzētas cūkas aug lēni, brīvi klejo un barojas ar zāli un citu dabisku pārtiku (garšaugiem, ozolzīlēm un citu koku augļiem, savvaļas augļiem, saknēm, bumbuļaugiem, sēnēm, kukaiņiem, tārpiem, gliemežiem, čaulām u. c.), ko tās pašas atrod, ganoties un rakņājoties zemē, un to barība tiek minimāli papildināta ar koncentrētu barību.

Turopolje cūku audzēšanā ārpus telpām izmantotā zema resursu patēriņa tehnoloģija ir unikāla 4. punktā noteiktajam ģeogrāfiskajam apgabalam, kur to izmanto gadsimtiem ilgi. Ārpus ģeogrāfiskā apgabala cūku audzēšana norit intensīvāk, cūku uzturā ir lielāks barības maisījumu īpatsvars, tās ir mazkustīgas un tām trūkst dabisku pārtikas avotu, un tas viss negatīvi ietekmē *Turopolje* cūku gaļas īpašības, jo īpaši gaļas krāsu un konsistenci, kā arī garšu un smaržu.

Produkta specifikācija

Uzskata, ka *Turopolje* cūka ir radusies agrajos viduslaikos, vietējo pieradināto Vidusjūras mežacūku (*Sus mediterraneus*) krustojot ar *Šiška* šķirnes cūku, kas ir slāvu cilšu ievestās Eiropas mežacūkas (*Sus scrofa ferus*) tieša pēcnācēja. Iegūtā cūka bija spējīga pielāgoties un izturīga pret laikapstākļu ietekmi un slimībām, kā arī ļoti labi iedzīvojās *Turopolje* ekosistēmā. Šķirne tika pilnveidota vietējā līmenī bez būtiskas ārējas ietekmes, tāpēc mūsdienās *Turopolje* šķirne ģenētiski ir izteikti atšķirīga no citām cūku šķirnēm tuvumā un tālīnē.

Turopolje šķirnes nobarojamajām cūkām, salīdzinot ar citu šķirņu cūkām, ir raksturīga lēnāka augšana un īsāks liemenis ar mazāku gaļas īpatsvaru, savukārt tauku uzkrāšanās, jo īpaši zemādas daļā un starp muskuļiem, notiek ievērojami aktīvāk (Karolyi et al., 2019: *Turopolje Pig* [*Turopolje* cūka]). Avots: *European Local Pig Breeds – Diversity and Performance. A study of project TREASURE* [Eiropas vietējās cūku šķirnes — daudzveidība un sniegums. Projekta TREASURE pētījums] (M. Čandek-Potokar, R. Nieto Linan (red.), *IntechOpen*, 271.–274. lpp.).

Tā kā cūkas kaušanas brīdī ir vecākas un, ganoties ārā, bijušas fiziski aktīvākas, to gaļai, salīdzinot ar standarta apstākļos ražotu cūkgaļu, raksturīga tumšāka, sarkanāka krāsa, kompaktāka muskuļu struktūra un mazāka virsmas sekrēcija, un tā nav blāva, mīksta un ūdeņaina, kāda (šīs šķirnes gadījumā nenotikušu) gēnu mutāciju rezultātā bieži vien novērojama pret stresu nenoturīgiem genotipiem. To apstiprina pētījumi, kas parādījuši, ka gaļas pH (mērot muguras garā muskuļa ribeņa daļā) ir cūkgaļas normālās kvalitātes robežās (pH1 > 6,0 un pH2 no 5,5 līdz 6,1), un gaļas krāsa pēc CIE diagrammas ir $L^* < 50$ un $a^* > 15$.

Turopolje cūku gaļa vienmēr ir bijusi īpaši augstu vērtēta un bieži tiek uzskatīta par pārāku nekā citu cūku šķirņu gaļa; Ritzoffy (1931) *Turopolje* cūku gaļas augsto kvalitāti, plānākās šķiedras un raksturīgo krāsu un garšu saista ar Vidusjūras šķirnes asiņu piejaukumu. Neseni zinātniskie pētījumi ir apstiprinājuši, ka, salīdzinot ar rūpniecisko krustojumu cūkām, *Turopolje* cūku gaļā ir plānākas muskuļšķiedras (ar mazāku diametru) (Đikić et al., 2010: *Biological characteristics of Turopolje pig breed as factors in renewing and preservation of population* [*Turopolje* cūku šķirnes bioloģiskās īpašības kā populācijas atjaunošanas un saglabāšanas faktori]. *Stočarstvo* 64 (2–4), 86. lpp.).

Kā liecina daudzi drukātie un elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, sabiedrības interese par *Turopolje* cūkām ir saglabājusies līdz šai dienai. Aptauja par patērētāju izvēli apstiprinājusi, ka Horvātijas patērētāji parasti (89,5 % respondentu) zina *Turopolje* cūkas un atzīst to gaļas un produktu kvalitāti, savukārt gandrīz puse no visiem respondentiem (47 %) un lielākā daļa respondentu vietējā līmenī (55–57 %) uzskata, ka šo cūku gaļa un produkti ir labāki par moderno šķirņu cūkgaļu un produktiem (5.4. pielikums, *Cerjak, 2019: Znanje i preferencije potrošača prema turopoljskoj svinji i proizvodima od turopoljske svinje* [Patērētāju zināšanas par *Turopolje* cūkām un tās produktiem un to izvēle], Zagrebas Lauksaimniecības universitāte, 1.–40. lpp.

Cēloniskā saikne starp ģeogrāfisko apgabalu un produktu

Produkta “Meso turopoljske svinje” nosaukuma aizsardzības pamatā ir gaļas īpašā kvalitāte, kuru nosaka ģenētiskā bāze, veids, kādā cūkas tiek turētas un barotas, un cūku vecums kaušanas laikā.

Pokuplje un *Posavina* zemieņu mežu ekosistēmu ģeogrāfija un reljefs, kā arī klimatiskie un biotiskie faktori ir veicinājuši cūku audzēšanas agrīnu attīstību *Turopolje* apgabalā, kura iedzīvotāji kopš neatminamiem laikiem bijuši izcili cūku audzētāji. *Turopolje* cūka — viena no vecākajām Eiropas cūku šķirnēm — izveidojās bez būtiskas ārējas ietekmes ilgā laikposmā, kurā genotipa un vides pastāvīgā mijiedarbība lika šķirnei pielāgoties un izmantot apgabala dabas resursus. Cūkas, kas ir izturīgas pret laikapstākļu ietekmi un slimībām, kam ir pieticīgas vajadzības un kas pašas spēj atrast pārtiku, vienmēr ir spējušas izdzīvot āra apstākļos, tāpēc tās lielāko daļu gada ganījās mežā, kur to galvenais pārtikas un enerģijas avots bija zāle un ozolzīles, kuras tās atrada zemē un kuras apmierināja to vajadzības pēc proteīniem. Šī (pārtikas un novietņu ziņā) zema resursu patēriņa tehnoloģija, kas nodrošina dabas resursu pilnīgu izmantošanu, šķirnes audzēšanā ir saglabājusies līdz šai dienai.

Audzēšanas metode, kas ietver brīvu ganišanos mežos un ganībās un barošanu ar dabiski pieejamo barību, šķirnes iedzimtās īpašības, piemēram, izturīgums, lēns svara pieaugums un spēja kompensēt augšanu un uzkrāt taukus, kā arī tas, ka nav izmantota intensīva selekcija vai nekāda nozīmīga krustošana, ir veidojis *Turopolje* cūku augšanas īpašības, kas tieši ietekmē ķermeņa audu attīstību un produkta “Meso turopoljske svinje” specifiskās īpašības. Tā kā cūkas uzturas ārā, tāpēc to muskuļi aktīvi darbojas, un kaujamās cūkas ir vecākas, cūku muskuļos uzkrājas vairāk pigmenta, bet tas gaļu padara tumšāk sarkanu. Gaļas un speķa krāsa ir arī noturīgāka, jo dzīvniekiem ir daudzveidīgāka pārtikas izvēle un tie uzņem dabiskos antioksidantus un citas vielas, kas palīdz stabilizēt audus. Mazāka muskuļšķiedru diametra dēļ gaļai ir smalkāka konsistence. Gaļa ir arī kompakta un bez virsmas sekrēcijas. Turklāt kompensējošā augšana un enerģētiski bagātais uzturs audzēšanas beigu posmos rudens sezonā pēc vājākas augšanas pavasarī un vasarā tādām šķirnēm ar zemu muskuļu augšanas potenciālu, kāda ir arī *Turopolje* cūku šķirne, nodrošina strauju taukaudu attīstīšanos. Tāpēc *Turopolje* cūkas gaļā, jo īpaši zemādas daļā un starp muskuļiem, dabiski uzkrājas vairāk tauku, kuri gaļas gatavošanas laikā izkūst un dod tai elastīgu, sulīgu konsistenci, pilnīgu garšu un specifisku smaržu.

Saistībā ar cūku audzēšanu ārā un to gaļas kvalitāti vairums mūsdienu patērētāju, jo īpaši vietējo patērētāju, uzskata, ka *Turopolje* cūkas gaļa ir pārāka par standarta cūkgaļu un tai lielāka tirgus vērtība nekā standarta cūkgaļai.

Atsauce uz specifiskācijas publikāciju

https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/hrana/proizvodi_u_postupku_zastite-zoi-zozp-zts/Specifikacija_Meso_turopoljske%20svinje.pdf

**Nosaukuma reģistrācijas pieteikuma publikācija saskaņā ar 50. panta 2. punkta a) apakšpunktu
Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un
pārtikas produktu kvalitātes shēmām**

(2023/C 199/09)

Šī publikācija dod tiesības trīs mēnešu laikā no šīs publikācijas dienas pret pieteikumu izteikt iebildumus atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1151/2012 ⁽¹⁾ 51. pantam.

VIENOTAIS DOKUMENTS

“Allåkerbär från Norrland”

ES Nr.: PDO-SE-02494 — 11.4.2019

ACVN (X) AĢIN ()

1. Nosaukums vai nosaukumi [ACVN vai AĢIN]

“Allåkerbär från Norrland”

2. Dalībvalsts vai trešā valsts

Zviedrija

3. Lauksaimniecības produkta vai pārtikas produkta apraksts

3.1. Produkta veids

1.6. grupa. Svaigi vai pārstrādāti augļi, dārzeņi un labība

3.2. Apraksts par produktu, uz kuru attiecas 1. punktā minētais nosaukums

Ar nosaukumu “Allåkerbär från Norrland” apzīmē hibrīdās ziemeļu kaulesnes (*Rubus arcticus* L. subsp. × *stellarcticus* G. Larsson), kuras uz lauka audzē Zviedrijas Norbotenas un Vesterbotenas lēnē. Patlaban *allåkerbär* šķirnes ir septiņas, un četras no tām — “Anna”, “Linda”, “Sofia” un “Beata” — var izmantot, lai iegūtu “Allåkerbär från Norrland”. Vienmēr jāizmanto vismaz divas šķirnes, jo viensšķirnes apstākļos augļi neaizmetas.

Pēc formas šīs ogas atgādina avenes: katra no tām ir 8–20 mm liels kauleņu kopauglis. Katra oga sver līdz 10 g un ir koši sarkanā līdz tumši vīnsarkanā krāsā. Parasti tās nobriest laikā no jūlija vidus līdz augusta beigām. Cukuru saturs ir 3–10 % diapazonā: visvairāk ir saharozes, bet ir arī glikoze un fruktoze. Jo vairāk bijis dienasgaismas, jo cukuru saturs ogās ir lielāks. Cukuri pastiprina augļu garšas daudzslāņainību. Skābums ir 1–3 % liels, un to dod galvenokārt citronskābe un ābolskābe. Gatavo produktu tirgo svaigā vai saldētā veidā. Saldētā produkta organoleptiskās īpašības nepasliktinās.

Allåkerbär pieder pie *Rubus* ģints, kurā ietilpst arī tādas ogas kā avenes un kazenēs. Lai gan zināma līdzība ar tām pastāv, *allåkerbär* garšai piemīt vairākas savdabības. Pilnībā nogatavojušos ogu garša ir kompleksa, ar jūtāmām brūkleņu, sarkano jāņogu, heresa, mitras zemes, smiltsērksķu un kazeņu notīm. Šī garša ir unikāla un piesātināta. Tā kā *allåkerbär* augi paši par sevi ir sterili un nākas kopā audzēt vairākas šķirnes, savstarpējā apputeksnēšanās darbojas kā garšas bagātinātāja. Ģeogrāfiskā apgabala ilgās dienasgaismas stundas un augšanas sezonas maigais klimats ļauj ogām pilnībā ienākties vēl pirms ražas novākšanas, savukārt vietējā zinātība garantē to, ka ogas tiek nolasītas tikai tad, kad tās ir patiešām ienākušās.

(1) OV L 343, 14.12.2012., 1. lpp.

3.3. *Dzīvnieku barība (tikai dzīvnieku izcelsmes produktiem) un izejvielas (tikai pārstrādātiem produktiem)*

—

3.4. *Konkrēti ražošanas posmi, kas jāveic noteiktajā ģeogrāfiskajā apgabalā*

“Allåkerbär från Norrland” jāaudzē, jānovāc, jātīra un jāpārstrādā ģeogrāfiskajā apgabalā.

3.5. *Ar reģistrēto nosaukumu apzīmētā produkta griešanas, rīvēšanas, iepakojšanas u. c. īpašie noteikumi*

—

3.6. *Ar reģistrēto nosaukumu apzīmētā produkta marķēšanas īpašie noteikumi*

Lai nodrošinātu izsekojamību, “Allåkerbär från Norrland” iepakojumus marķē ar īpašu logotipu.

4. Ģeogrāfiskā apgabala īsa definīcija

Ģeogrāfiskais apgabals, kurā ražo “Allåkerbär från Norrland”, aptver Zviedrijas lēnes Norbotenu [Norrboten] un Vesterbotenu [Västerbotten].

5. Saikne ar ģeogrāfisko apgabalu

Apgabals ietver Zviedrijas galējās ziemeļu teritorijas. Tam cauri iet Ziemeļu polārais loks.

1. tabulā doti klimata dati par 1991.–2020. gadu (Zviedrijas Meteoroloģijas un hidroloģijas institūts, SMHI) attiecībā uz Būdenas [Boden] pilsētu, kura atrodas “Allåkerbär från Norrland” ģeogrāfiskā apgabala centrā.

1. tabula

Būdenas klimata dati, 1991–2020 (mēneša vidējie rādītāji).

	Maijs	Jūnijs	Jūlijs	Augusts
Temperatūra (°C)	7,7	13,4	16,3	14,2
Nokrišņi (mm)	40,9	60,4	70,0	68,2
Globālais saules starojums (kWh/m ²)	155,9	169,9	162,4	118,6
Dienasgaismas ilgums diennaktī (h)	19,12	23,19	20,44	16,38

Vasara parasti sākas laikposmā no 26. maija līdz 1. jūnijam. Pirmās salnas novēro ap 1. septembri. Klimatam raksturīgi bagātīgi nokrišņi, mērenas temperatūras, dāsns saules starojums un ārkārtīgi liels dienasgaismas stundu skaits. Dienasgaismas stundu skaitu nosaka apgabala atrašanās tālos ziemeļu platuma grādos. Teritorijā uz ziemeļiem no 65,73 ziemeļu platuma grādiem daļā augšanas sezonas spīd pusnakts saule. Mērenās temperatūras šādos platuma grādos ir šim ziemeļu apgabalam unikālas, un tās nosaka gar Norvēģijas krastiem plūstošā Gofa straume. Šī ilgo dienasgaismas stundu un mēreno temperatūru kombinācija rada labus apstākļus augstas kvalitātes ogu audzēšanai. Bagātīgā dienasgaismā palielina cukuru saturu ogās, un tās nobriest īpaši strauji. Cukuri pastiprina augļu garšas daudzslāpāinību. Svarīgs faktors šajā apgabalā ir arī ļoti bargās ziemas — tās mazina augu kaitēkļu radīto noslogojumu. Viss kopā tas rada labus apstākļus “Allåkerbär från Norrland” audzēšanai.

Allåkerbär ir hibrīds, kuru XX gadsimta 50.–60. gados mērķtiecīgā selekcijas darbā veidoja galvenokārt Norbotenas pilsētas Piteo [*Piteå*] pievārtē esošajā *Öjebyn* izmēģinājumu stacijā. Šā hibrīdaugļa izveides darba pirmsākumi meklējami XX gadsimta 30. gados Vilhelmīnā [*Vilhelmina*], kas atrodas ģeogrāfiskajā apgabalā un kur tika audzētas savvaļas ziemeļu kaulenes. *Allåkerbär* radās XX gadsimta 60. gados, kad pētnieces Gunijas Larsones [*Gunny Larsson*] vadībā tika hibridizēta parastā ziemeļu kaulene (*Rubus arcticus arcticus*) un Aļaskas ziemeļu kaulene (*Rubus arcticus stellatus*). 1970. gadā pētniece aizstāvēja šim tematam veltītu disertāciju un vēlāk turpināja praktisko darbu pie *allåkerbär* turpmākās izstrādes un komercializēšanas. Ogu komercializācijā liela nozīme bija arī Vesterbotenas lēnes Ūmeo [*Umeå*] pilsētā esošajai Reboksdāles [*Röbäcksdalen*] izmēģinājumu stacijai. No XX gadsimta 70. gadiem līdz šā gadsimta pirmās desmitgades vidum tur notika papildu pētījumi par *allåkerbär* novākšanas un tīrīšanas paņēmieniem, kā arī par šā auga slimībām un to apkarošanas līdzekļiem. Mūsdienās pa kādam atsevišķam šādam augam var atrast Dienvidzvidrijas un arī citvalstu piemājas dārzos un tamlīdzīgās vietās, taču komerciālā mērogā patlaban tos audzē vienīgi Norbotenas un Vesterbotenas lēnēs. Pašlaik ir trīs saimniecības, kurās *allåkerbär* tiek audzētas komerciāliem mērķiem, un tās atrodas Ūmeo (AC), Būdenas (BD) un Jokmokas [*Jokkmokk*] (BD) pašvaldībā.

Gadu gaitā ģeogrāfiskajā apgabalā uzkrātās īpašās zināšanas par *allåkerbär* audzēšanu, vākšanu un gatavošanu aptver tādus jautājumus kā iedarbīga nezāļu kontrole (un pret konkurenci tik jutīgai kultūrai tas ir svarīgi), slimību kontrole un optimālais ražas novākšanas laiks. Ražas novākšana īstajā laikā ir sevišķi svarīga, jo augļa aromāts pilnībā attīstās tikai tad, kad visas individuālās kaulēņu kopaugļa daļas ir izaugušas, pilnībā nobriedušas un kļuvušas sulīgas. Ģeogrāfiskajā apgabalā turklāt ir iespējams šo stadiju sasniegt augšanas sezonā. Ražas novākšanas laika optimizēšana nozīmē arī to, ka *allåkerbär* tiek nolasītas pakāpeniski, un to dara tieši tādēļ, lai novāktu ogu aromāts būtu pēc iespējas intensīvāks.

Ģeogrāfiskā apgabala dabas apstākļi ir ļāvuši *allåkerbär* augiem attīstīties. Bez tam šie apstākļi nosaka to, ka kaitīgo organismu radītais noslogojums ir zems (tas nepieciešams audzēšanai), un piešķir ogām savdabīgu saldumu. Skujkoku, jo īpaši egļu, pārsvars ģeogrāfiskajā apgabalā nozīmē arī to, ka lielās zemes platībās ir zems pH līmenis, kas nepieciešams, lai *allåkerbär* zeltu un plauktu.

Ģeogrāfiskajā apgabalā kopā sanāk optimāli dabiskie apstākļi un *allåkerbär* audzēšanas zinātība, kā arī īpaša ogu patēriņa tradīcija. Daudziem ģeogrāfiskā apgabala iedzīvotājiem “*Allåkerbär från Norrland*” ir obligāts svētku galda klājuma elements. Šīs ogas tiek ēstas svaigas vai (biežāk) ievārījuma veidā, pasniegtas kopā ar vafelēm, vaniļas saldējumu vai kādu nieku putukrējumu. Citās Zviedrijas daļās šādas tradīcijas nav.

Atsauce uz specifiskācijas publikāciju

https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/foretag-regler-kontroll/livsmedelsinformation-markning-halsopastaenden/skyddade-beteckningar/sub-ansokan-allakerbar-fran-norrland_230314.pdf

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV